

M. Winiarczyk-Górecki
 SEKRETARZ
 MARSZAŁKA SENATU
 wpłynęło do: 12.11.09
 nr. 5713 podpis: RR

Warszawa, 2009-11-10

**MINISTER ROLNICTWA
 I ROZWOJU WSI**

RR.pro-mdz/0506/09/(5454)

Pan Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Wznowmy Perle Morzoka

W odpowiedzi na pismo BPS/DSK-043-2018/09, przy którym załączono oświadczenie pana senatora Wojciecha Skurkiewicza złożone na 41 posiedzeniu Senatu w sprawie cen skupu jabłek przemysłowych przekazuję odpowiedź na postawione przez pana senatora pytania.

Odnosząc się do kwestii wprowadzenia blokady importu koncentratu soku jabłkowego do Polski uprzejmie informuję, co następuje. Dla oceny możliwości podjęcia działania mającego na celu wprowadzenie takiej blokady, kluczowe jest wyjaśnienie, iż z Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską wynika zakaz stosowania barier celnych i ograniczeń ilościowych w obrocie towarowym wewnątrz Wspólnoty, tzn. między państwami Unii Europejskiej, natomiast kompetencje w zakresie polityki handlowej z krajami trzecimi, zgodnie z art. 133 Traktatu, przejęła Komisja Europejska. W wyniku akcesji do UE Polska przyjęła Wspólną Taryfą Celną UE z dniem 1 maja 2004 r., co oznacza, że w imporcie produktów pochodzących z krajów trzecich stosowane są stawki celne obowiązujące wszystkie kraje członkowskie UE. Stawki te wynikają z listy koncesyjnej UE do WTO (tzw. stawki związane), z umów o wolnym handlu, zawartych przez UE z krajami trzecimi bądź z generalnego systemu preferencji celnych (GSP).

Poniżej przedstawiono możliwe do podjęcia działania mające na celu ochronę wspólnotowego rynku.

Środki ochronne przed nadmiernym importem, środki antydumpingowe i środki antysubsydyjne.

Podwyższenie, w imporcie towarów spoza UE, stawek celnych ponad poziom wynikający ze zobowiązań międzynarodowych UE jest możliwe przede wszystkim w wyniku postępowań ochronnych. W ramach możliwości ochrony rynku może mieć miejsce wykorzystanie:

- środków ochronnych przed nadmiernym importem, nakładanych w imporcie ze wszystkich krajów trzecich (z wyłączeniem krajów rozwijających się, o ile wielkość importu z tego kierunku nie przekracza określonego poziomu), na podstawie *Porozumienia WTO w sprawie środków ochronnych*. Zgodnie z ww. Porozumieniem, środki te mogą być zastosowane w wyjątkowych sytuacjach, gdy import wzrasta tak szybko i na takich warunkach, że wyrządza poważną szkodę krajowym producentom. Ponadto, wzrost ten musi być wynikiem nieprzewidzianych okoliczności związanych z koncesjami przyznanymi w ramach WTO;
- środków nakładanych w imporcie od indywidualnie określonych eksporterów z krajów trzecich: a) antydumpingowych na podstawie art. VI GATT oraz *Porozumienia WTO w sprawie środków antydumpingowych* (dumping występuje, gdy towar sprzedawany jest za granicę po cenach niższych niż na rynku kraju eksportu) oraz b) antysubsydyjnych na podstawie *Porozumienia WTO w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych* (subsydiowanie jest drugim, poza dumpingiem, zjawiskiem, które może być traktowane jako element nieuczciwej konkurencji, jeżeli przysparza eksporterom nieuzasadnionych korzyści i daje im przewagę nad producentami Wspólnoty).

W odniesieniu do każdego z wymienionych rodzajów środków stosowana jest w UE odpowiednia, szczegółowa procedura. Do ogólnych warunków niezbędnych do wprowadzenia każdego z ww. środków zalicza się konieczność przeprowadzenia przez Komisję Europejską postępowania wyjaśniającego, podczas którego powinna zostać udowodniona ewentualna szkoda lub groźba jej wystąpienia dla przemysłu Wspólnoty oraz związek przyczynowy między szkodą a importem, podlegającym postępowaniu ochronnemu. Ponadto, podejmując decyzję o nałożeniu środków, KE jest zobowiązana uwzględnić interesy całej Wspólnoty; nie tylko zainteresowanych ochroną producentów, ale również nabywców, konsumentów i producentów przetwarzających importowany towar.

Postępowania antydumpingowe i antysubsydyjne wszczyna się na wniosek przemysłu Wspólnoty lub z inicjatywy KE. Aby skarga o zastosowanie takich środków była skuteczna, muszą ją poprzeć producenci wytwarzający istotną część całkowitej wspólnotowej produkcji danych wyrobów – w przypadku postępowań antydumpingowych to ponad 25% całkowitej produkcji wspólnotowej produktu podobnego. Po ewentualnym wykazaniu szkody i związku przyczynowego między importem danego towaru a szkodą, wniosek musi także uzyskać poparcie większości państw członkowskich UE. Wniosek o ewentualne zastosowanie środków antydumpingowych podlega głosowaniu na posiedzeniu Komitetu antydumpingowego. Decyzję o wprowadzeniu ostatecznych środków antydumpingowych czy antysubsydyjnych podejmuje Rada UE.

Środki ochronne mogą zostać wprowadzone w postaci dodatkowych cel, minimalnych cen importowych, ograniczeń ilościowych; możliwy jest też wariant przyjęcia przez KE zobowiązań cenowych eksporterów z państw trzecich. Należy podkreślić, że postępowania w sprawie wprowadzenia środków ochronnych, antydumpingowych lub antysubsydyjnych są długotrwałe i od momentu rozpoczęcia postępowania do wprowadzenia środków ochrony rynku może upłynąć kilkanaście miesięcy.

Jeżeli istnieją dowody nagłego wzrostu importu danego towaru z krajów trzecich, powodującego szkodę dla krajowej produkcji, niedozwolonych subsydiów stosowanych przez państwa spoza UE, bądź importu po cenach dumpingowych powodujących szkodę, należałoby rozważyć konieczność wystąpienia do KE z odpowiednim wnioskiem o wszczęcie jednego z ww. postępowań ochronnych. Resortem wiodącym w sprawach postępowań ochronnych ze strony polskiej, zapewniającym informacje na temat wymogów proceduralnych i pomoc w kontaktach z KE, jest Ministerstwo Gospodarki (Departament Polityki Handlowej). Wszystkie środki ochrony rynku ustanawiane są na szczeblu Wspólnoty,

co oznacza, że Polska nie ma możliwości traktatowych jednostronnego wprowadzenia środków ochronnych w imporcie z krajów trzecich.

Specjalne Klauzule Ochronne (SSG) na podstawie art. 5 Porozumienia WTO w sprawie Rolnictwa

W imporcie niektórych produktów rolnych z krajów trzecich do UE możliwe jest też zastosowanie specjalnych klauzul ochronnych (SSG), na podstawie art. 5 *Porozumienia WTO w sprawie Rolnictwa* – o ile taka możliwość przewidziana została w liście koncesyjnej WE do WTO, a także w regulacjach wewnętrznych UE w sprawie Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych. W ramach SSG można nałożyć dodatkową opłatę celną w reakcji na zbyt niską cenę towaru w imporcie (tzw. klauzula cenowa) lub nadmierny wzrost ilości importowanych towarów (klauzula wolumenowa).

W chwili obecnej legislacja wewnątrz wspólnotowa przewiduje możliwość zastosowania klauzul SSG tylko w odniesieniu do niewielu produktów, jak mięsa drobiowego, mleka, cukru oraz niektórych świeżych warzyw i owoców.

W odniesieniu do importu z kierunków preferencyjnych, tj. krajów trzecich, z którymi UE podpisała umowy o wolnym handlu, stosowane są preferencyjne (obniżone względem KNU) stawki celne. Ponadto, umowy o wolnym handlu również zawierają przepisy (klauzule ochronne) umożliwiające czasowe wycofanie preferencji przez stronę umowy, jeśli import z terytorium drugiej strony dokonywany jest w takich ilościach i / lub na takich warunkach, że wyrządza to szkodę krajowym producentom.

Należy zwrócić uwagę, że w trwającej obecnie rundzie Doha negocjacji w WTO proponowana jest znacząca liberalizacja stawek celnych w imporcie towarów rolnych. W razie implementacji tych propozycji możliwość ochrony rynku rolnego za pomocą instrumentów celnych będzie jeszcze bardziej ograniczona.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje starania, aby po zakończeniu rundy Doha Unia Europejska zachowała możliwie najwyższy poziom ochrony celnej, zwłaszcza w imporcie wrażliwych produktów rolno-spożywczych, oraz zachowała możliwość stosowania dodatkowych, taryfowych instrumentów ochrony rynku, jak specjalne klauzule ochronne (SSG) oraz ceny wejścia. Jednakże, ze względu na fakt, iż negocjacje w rundzie Doha dotyczą nie tylko obszaru rolnictwa, ale obejmują również m.in. handel towarami nierolnymi i usługami, przy formułowaniu przez Rząd RP ostatecznego stanowiska w sprawie wyników negocjacji rundy, będą brane pod uwagę nie tylko defensywne interesy Polski w sektorze rolnym, ale również ofensywne interesy, związane z możliwością poprawy dostępu polskich produktów (nie tylko rolnych, ale także przemysłowych) i usług do rynków krajów trzecich. Ponadto, należy mieć na uwadze, że Komisja Europejska, prowadząc w imieniu UE negocjacje w WTO, bierze pod uwagę zróżnicowane interesy poszczególnych krajów członkowskich UE. Dla niektórych krajów UE interesy sektora rolnego nie są priorytetowe.

Jeśli chodzi o działania na rzecz ochrony sektora owoców w UE, należy zwrócić uwagę, że dzięki staraniom MRiRW udało się usunąć w 2005 r. mrożone truskawki i maliny z listy towarów objętych głównym filarem systemu preferencji celnych GSP, z którego korzystają kraje rozwijające się, np. Chiny. Ponadto, również przy współdziałaniu resortu rolnictwa, udało się doprowadzić do nałożenia środków antydumpingowych w imporcie mrożonych truskawek z Chin.

Możliwość wprowadzenia ograniczeń importowych, jeśli importowane towary zagrażają zdrowiu lub życiu ludzi, zwierząt albo roślin

Z Porozumienia WTO w sprawie środków sanitarnych i fitosanitarnych wynika, że w sytuacji, gdy importowane towary stanowią zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, zwierząt albo roślin, dozwolone jest zastosowanie odpowiednich środków sanitarnych lub fitosanitarnych, w tym również środków w postaci ograniczeń bądź nawet całkowitego zakazu importu. Kraj powinien jednak mieć dowody naukowe na poparcie tezy, że ww. zagrożenie rzeczywiście istnieje. Środki sanitarne i fitosanitarne nie mogą być stosowane arbitralnie, ani nie mogą stanowić ukrytej restrykcji handlowej, motywowanej chęcią ochrony krajowych producentów przed bardziej konkurencyjnym importem.

Odnosząc się do kwestii wsparcia oferowanego producentom jablek, uprzejmie informuję, że w Polsce wdrożono wszystkie dozwolone i uregulowane przepisami wspólnotowymi formy pomocy dla sektora owoców i warzyw.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej implementuje, a także aktywnie uczestniczy w pracach nad modyfikacją wspólnotowych przepisów w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej, a w szczególności Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (WORR). Przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”)* regulujące WORR nie przewidują stosowania mechanizmów bezpośredniej interwencji rynkowej na rynku owoców i warzyw. Aby zapewnić stabilizację rynków tego sektora, w tym również rynku jablek i ograniczyć wahania dochodów producentów, opracowano szereg regulacji w ramach WORR w zakresie owoców i warzyw, umożliwiających udzielenie pomocy finansowej grupom i organizacjom producentów.

Przepisy wspólnotowe regulujące Wspólną Organizację Rynków Rolnych w zakresie sektora owoców i warzyw, tj. ww. rozporządzenie Rady oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 1580/2007 z dnia 21 grudnia 2007 r. *ustanawiające przepisy wykonawcze do rozporządzeń Rady (WE) nr 2200/96, (WE) nr 2201/96 i (WE) nr 1182/2007 w sektorze owoców i warzyw* zaimplementowano do prawodawstwa krajowego w ustawie z 19 grudnia 2003 roku *o organizacji rynków owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego* oraz w rozporządzeniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ministerstwo koncentruje swoje działania na tym, aby zapewnić jak najbardziej korzystne, przejrzyste i proste w zastosowaniu krajowe przepisy, w celu zachęcania producentów do zakładania grup i organizacji producentów owoców i warzyw.

Głównym celem grup i organizacji producentów owoców i warzyw jest umacnianie pozycji rynkowej producentów. Dzięki planowaniu produkcji mogą ją dostosować do popytu. Ponadto, koncentrując podaż stają się odpowiednio dużymi partnerami dla zakładów przetwórczych i mogą mieć realny wpływ na poziom cen, które uzyskują za dostarczone do przetwórstwa owoce. Podmioty te posiadając osobowość prawną mogą być stroną w kontraktach zawieranych bezpośrednio z zakładami przetwórczymi.

Grupy i organizacje koncentrując znaczny popyt na środki produkcji tj. nawozy, paliwo, środki ochrony roślin mogą także skutecznie negocjować ceny zakupu tych produktów. Bardziej uzasadnione ekonomicznie są także inwestycje w maszyny służące do zbioru (np. kombajny), przygotowania produktów do sprzedaży (np. sortownice), które w znacznym stopniu mogą ograniczyć zapotrzebowanie na coraz droższą siłę roboczą. Wiele z tego rodzaju urządzeń może być przedmiotem wsparcia przysługującego grupom i organizacjom producentów owoców i warzyw.

Grupy producentów, dla których poziom wsparcia ze środków wspólnotowych jest bardzo korzystny, funkcjonują praktycznie wyłącznie w nowych krajach członkowskich, które przystąpiły do Unii po 1 maja 2004 r. Dofinansowanie dla grup producentów może być przeznaczone na utworzenie grupy i jej działalność administracyjną i wynosi w kolejnych 5 latach realizacji planu dochodzenia do uznania odpowiednio: 10%, 10%, 8%, 6% i 4% wartości produkcji sprzedanej wytworzonej przez członków grupy, przy limicie rocznym wynoszącym 100 tys. EUR. Drugim rodzajem wsparcia jest refundacja do 75% kwalifikowanych kosztów inwestycji zawartych w planie dochodzenia do uznania. Po zrealizowaniu tego planu (maks. 5 lat), grupa ma obowiązek stać się uznaną organizacją producentów. Organizacja może uzyskać wsparcie w wysokości 60% dofinansowania do funduszu operacyjnego tworzonego w celu realizacji programu operacyjnego. Wkład wspólnotowy jest ograniczony do 4,1% wartości produkcji sprzedanej.

Należy podkreślić, że Polska należy do tych nielicznych krajów członkowskich, w których zdecydowano się wdrożyć instrument wsparcia dla grup producentów. Było to o tyle trudne rozwiązanie, że w przeciwieństwie do wsparcia udzielanego organizacjom producentów znaczna część wsparcia udzielanego tym podmiotom pochodzi z budżetu krajowego.

Ponadto, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie rekomendowało przedstawicielom sektora ogrodniczego rozwiązanie polegające na stosowaniu umów kontraktacyjnych w handlu owocami. Niestety sektor nadal nie jest gotowy do powszechnego stosowania tego rodzaju praktyki. Umowy kontraktacyjne z ustalonymi konkretnymi cenami za owoce mogłyby stanowić formę uniezależnienia cen jabłek od zmiennej sytuacji na rynku. Rozwiązanie takie byłoby korzystne dla producentów w sezonach o nadmiernej podaży oraz dla odbiorców w sezonach, gdy podaż jest niższa niż zgłaszany popyt.

Należy jednocześnie podkreślić, że Ministerstwo nie ma instrumentów, które obligowałyby producentów z jednej, a przedsiębiorstwa przetwórcze z drugiej strony do zawierania umów kontraktacyjnych. Aktualnie stosowane uregulowania wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw nie przewidują możliwości wprowadzenia powszechnego obowiązku stosowania systemu umów kontraktacyjnych. Wprowadzono natomiast obowiązek stosowania umów kontraktacyjnych przez przedsiębiorstwa przetwórcze, które korzystają z jednego z działań PROW 2007-2013. Przedsiębiorstwa będące beneficjentami tego rodzaju wsparcia muszą określoną część przetwarzanego surowca krajowego pozyskiwać w ramach umów kontraktacyjnych.

Odpowiadając na pytanie dotyczące jakości koncentratu soku jabłkowego sprowadzanego spoza Unii Europejskiej, uprzejmie informuję, że ani w przepisach krajowych, ani wspólnotowych nie zostały określone specyficzne wymagania jakości handlowej dla koncentratu soku jabłkowego. Koncentrat soku jabłkowego wwożony do Polski z krajów trzecich, także z Chin podlega kontroli jakości zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2003 r. *w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej soków i nektarów owocowych*, a także rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 czerwca 2008 r. *w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej*.

Każda partia koncentratu soku jabłkowego o masie równej lub większej niż 1 tona przywożona spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) i wwożona na terytorium Polski musi być zgłoszona do właściwego urzędu celnego i poddana kontroli przez właściwy organ Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych na zgodność

z deklaracją importera. Zgodnie z art. 30 ww. ustawy w przypadku stwierdzenia niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanego artykułu rolno-spożywczego (tzn. stwierdzenia niezgodności partii z deklarowaną jakością) organ Inspekcji, w drodze decyzji, zakazuje wprowadzenia takiego artykułu do obrotu.

Odnosząc się do pytania o krajowe zakłady przetwórcze używające krajowego surowca do produkcji koncentratu soku jabłkowego, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie dysponuje dokładną informacją na temat, które zakłady przetwórcze używają do swojej produkcji wyłącznie krajowego surowca.

Jednakże analiza zgromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny oraz Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej danych na temat rynku jabłek przemysłowych wskazuje, że jeśli zakłady przetwórcze w Polsce przerabiają rocznie średnio ok. 1,5 mln ton jabłek, a import jabłek przemysłowych waha się od 0,8 tys. ton w sezonie 2008/9 do 33,8 tys. ton w sezonie 2007/8, kiedy to z powodu silnych mrozów produkcja jabłek w Polsce spadła o połowę w stosunku do produkcji przeciętnej i wyniosła 1,04 mln ton, to większość surowca przerabianego przez zakłady przetwórcze w Polsce pochodzi z rodzimych sadów.

Odpowiadając na pytanie odnośnie kampanii promujących spożycie soku jabłkowego, uprzejmie informuję, że dnia 1 lipca 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 22 maja 2009 r. *o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych* (Dz. U. Nr 97, poz. 799), która reguluje zadania, organizację, zasady finansowania i funkcjonowania funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, w tym funduszu przeznaczanego na promocję owoców i warzyw świeżych i przetworzonych.

Głównym celem utworzenia funduszy promocji jest wspieranie marketingu, wzrostu spożycia i promocji produktów rolno-spożywczych. W ramach realizacji tego celu, ustawa wyznacza zakres działań, które będą finansowane ze środków finansowych funduszy. Są to działania mające na celu informowanie o jakości i cechach, w tym zaletach produktów, działania mające na celu promocję spożycia poszczególnych produktów. Wspierany będzie również udział w wystawach i targach, prowadzenie badań rynkowych dotyczących poszczególnych produktów, wspieranie badań naukowych i prac rozwojowych mających na celu poprawę jakości produktów oraz prowadzących do wzrostu ich spożycia, wspieranie szkoleń producentów i przetwórców oraz wspieranie udziału krajowych organizacji branżowych, w tym ich przedstawicieli, biorących udział w pracach specjalistycznych stałych i roboczych komitetów organizacji międzynarodowych lub będących członkami statutowych organów tych organizacji, zajmujących się problemami rynku poszczególnych produktów.

Ustawa określa jedynie pole działań, natomiast ustalenie konkretnych zadań realizowanych ze środków funduszy promocji w danym roku należeć będzie do wyłącznej kompetencji komisji zarządzających. W ich skład będą wchodziłi przedstawiciele poszczególnych branż (po 4 przedstawicieli producentów i przetwórców oraz po 1 przedstawicielu izb rolniczych). Komisje będą powołane do zarządzania poszczególnymi funduszami promocji, a w zasadach gospodarowania oraz corocznym planie finansowym danego funduszu promocji, będą określać zadania mieszczące się w zakresie celów i działań określonych w ustawie. Taka konstrukcja umożliwi szybkie reagowanie na wszelkie zmiany sytuacji rynkowej w danej branży.

Jednocześnie, aby ustawa mogła prawidłowo funkcjonować, weszły w życie dwa rozporządzenia: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2009 r. (Dz. U. Nr 102, poz. 844) *w sprawie szczegółowego wykazu towarów, od których są naliczane wpłaty na fundusze promocji produktów rolno-spożywczych* oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2009 r. (Dz. U. Nr 159, poz. 1259) *w sprawie*

trybu zgłaszania kandydatów na członków komisji zarządzających funduszy promocji produktów rolno-spożywczych oraz sposobu ich wyboru. Obecnie trwają w Ministerstwie intensywne prace nad dwoma pozostałymi rozporządzeniami.

Zakłada się, że dzięki prowadzonym działaniom promocyjnym zwiększy się popyt na produkty rolne, w tym owoce i warzywa i ich przetwory, co spowoduje wzrost produkcji oraz konkurencyjności polskiego sektora ogrodniczego, a w konsekwencji zwiększenie sprzedaży polskich produktów na rynku Unii Europejskiej i rynkach zagranicznych.

Ponadto producenci owoców mogą skorzystać z jednego z dwóch mechanizmów działań promocyjnych - mechanizmu Wspólnej Polityki Rolnej: „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”, w ramach którego organizacje branżowe reprezentatywne dla danej branży mogą pozyskać znaczne środki na prowadzenie działań marketingowych na rynku wewnętrznym UE oraz na rynkach niektórych krajów trzecich lub z działania o nazwie „Działania informacyjne i promocyjne” przewidzianego w ramach programu PROW na lata 2007-2013.

Działania te nie mogą bezpośrednio wspierać konkretnych marek, znaków towarowych czy firm, mogą natomiast służyć zwiększeniu stopnia przejrzystości rynku, kształtowaniu preferencji nabywców oraz rozwiązywaniu jakiegoś problemu społecznego, np. poprzez kształtowanie w społeczeństwie prawidłowych nawyków żywieniowych.

Zasadniczym celem mechanizmu „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych” jest wsparcie kampanii, które dostarczają konsumentom wiedzę na temat walorów, specyficznych cech oraz jakości produktów rolno-spożywczych wyprodukowanych na terenie UE, a tym samym wpływają na wzrost ich sprzedaży. Dofinansowanie ze środków unijnych i krajowych w ramach tego systemu wynosi do 80% faktycznie poniesionych kosztów netto. Podstawą prawną mechanizmu wsparcia działań promocyjnych są: rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 z dnia 17 grudnia 2007 r. *w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w krajach trzecich* oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 501/2008 z dnia 5 czerwca 2008 r. *ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 3/2008 w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w krajach trzecich.*

Natomiast celem zadania „Działania informacyjne i promocyjne” w ramach programu PROW 2007-2013 jest zwiększenie popytu na produkty rolne i środki spożywcze objęte mechanizmami jakości żywności, takimi jak: chronione oznaczenie geograficzne (CHOG), chroniona nazwa pochodzenia (CHNP), gwarantowana tradycyjna specjalność (GTS), rolnictwo ekologiczne oraz pogłębienie wiedzy konsumentów o mechanizmach i zaletach produktów objętych mechanizmami jakości żywności. Przewidywana jest refundacja na poziomie 70% faktycznie poniesionych kosztów. Do wsparcia kwalifikują się działania informacyjne, promocyjne i reklamowe prowadzone na rynku wewnętrznym. Podstawą prawną regulującą warunki i tryb przyznawania pomocy w ramach „Działania informacyjne i promocyjne” są następujące przepisy:

1. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. *w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW),*
2. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. *ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW),*

3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW 2007 – 2013),
4. Ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW),
5. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Działania informacyjne i promocyjne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Beneficjentem tego działania może być grupa producentów, niezależnie od jej formy prawnej, rozumiana jako organizacja producentów lub przetwórców, aktywnie uczestniczących w mechanizmie jakości i skupionych wokół produktu rolnego, środka spożywczego lub sposobu produkcji. Wsparcie jest przyznawane grupom producentów skupiających podmioty wytwarzające produkty zarejestrowane na poziomie UE.

Jednym z narzędzi polityki Unii Europejskiej w dziedzinie żywności, za pomocą którego można poinformować potencjalnych nabywców o wysokiej jakości grup produktów, m.in. owoców i warzyw świeżych i ich przetworów jest program „Poznaj Dobrą Żywność”. Program ten polega na promowaniu produktów żywnościowych o wysokiej jakości na rynku wspólnotowym. Uczestnictwo w programie jest dobrowolne i może w nim wziąć udział każdy przedsiębiorca państw członkowskich UE. Program ma spełnić następujące cele:

- pomoc konsumentowi w dokonaniu świadomego wyboru produktów żywnościowych,
- promocja żywności o wysokiej jakości potwierdzonej certyfikatem,
- podnoszenie zaufania do produktów wytwarzanych masowo o wysokiej i stabilnej jakości,
- promocja zdrowego stylu życia,
- zachęcenie do produkcji dobrych i zdrowych produktów,
- przekonanie producentów, że warto inwestować w jakość.

Znak PDŻ jest gwarancją utrzymania stałego, bardzo wysokiego poziomu jakości oznaczonych produktów oraz wiarygodności pochodzenia surowców. Przyznawany jest produktom spełniającym kryteria opracowane przez Kolegium Naukowe ds. jakości produktów żywnościowych. Dla owoców i warzyw świeżych konieczny jest wdrożony system gospodarowania Produkcji Integrowanej. W celu zapewnienia utrzymania stałego, bardzo wysokiego poziomu jakości oznaczonych produktów oraz wiarygodności pochodzenia surowców, program zakłada maksymalne okresy obowiązywania znaku: znak nadawany produktowi po raz pierwszy na okres do 3 lat, znak nadawany produktowi po raz kolejny na okres do 5 lat.

Do działań o charakterze promocyjnym zalicza się także wspólnotowy program „Owoce w szkole”, którego realizacja rozpoczęła się wraz z początkiem bieżącego roku szkolnego 2009/2010. Jednym z kluczowych celów tego programu jest odwrócenie tendencji spadkowej w spożyciu owoców i warzyw poprzez trwałe zwiększenie ich udziału w żywieniu dzieci w wieku, w którym kształtują się ich nawyki żywieniowe. Będzie to miało w dalszej perspektywie pozytywny wpływ na podniesienie poziomu zdrowotności oraz spowoduje zwiększenie konsumpcji owoców i warzyw. Istotnym elementem założeń programu jest przyzwyczajanie dzieci do regularnego spożywania owoców i warzyw, czyli wykreowanie wśród nich pozytywnych nawyków żywieniowych. Pomimo nazwy „Owoce w szkole” programem mogą być objęte zarówno owoce, jak i warzywa oraz przetwory z owoców i warzyw, w tym soki.

Przepisy regulujące funkcjonowanie tego programu to: rozporządzenie Rady (WE) nr 13/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej oraz (WE) nr 1234/2007 ustanawiające wspólną

organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) w celu ustanowienia programu „Owoce w szkole”, rozporządzenie Komisji (WE) nr 288/2009 z dnia 7 kwietnia 2009 r. ustanawiające szczególne zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do pomocy wspólnotowej przeznaczonej na dostarczanie dzieciom w placówkach oświatowych owoców i warzyw świeżych i przetworzonych oraz produktów z bananów w ramach programu „Owoce w szkole” oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu: Owoce w szkole” w roku szkolnym 2009/2010.

Państwa członkowskie deklarują udział w programie na zasadzie dobrowolności i przygotowują strategię jego wdrażania. Zgodnie z polską strategią opracowaną w maju br. realizacja programu ma skutecznie przeciwdziałać wzrastającemu udziałowi osób z nadwagą i otyłych wśród dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, wzrostowi zachorowań na choroby cywilizacyjne spowodowanemu nieodpowiednią dietą i spadkowi konsumpcji owoców i warzyw w Polsce. Przewidziany budżet na pokrycie kosztów wynosi 12 297 064 EUR, w tym ze środków UE 9 222 800 EUR. W strategii krajowej określono grupę docelową dzieci, którą objęto dzieci uczęszczające do klas I – III szkoły podstawowej w liczbie 1 076 881, a zakres udostępnianych produktów ustalono kierując się potrzebą zapewnienia jak największego udziału owoców i warzyw świeżych, o najwyższej jakości i zdrowotności, różnorodności i jak największego udziału produktów charakterystycznych dla regionu. Dystrybucji owoców i warzyw w szkołach mają towarzyszyć zajęcia edukacyjne, a państwa członkowskie są zobowiązane do prowadzenia monitoringu programu w celu oceny jego efektywności.

Z porzeczek

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU
M. Zalewski
Marian Zalewski

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dotyczy pisma Marszałka Senatu RP znak: BPS/DSK-043-2018/09).